

1. Soru

İstimalet politikası nedir? Osmanlı Devleti bu politikayı neden uygulamıştır?

Cevap:

İstimalet politikası, Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelerde yaşayan halka karşı hoşgörölü, adaletli ve anlayışlı bir yönetim anlayışı benimsemesidir. **Osmanlı Devleti bu politikayı uygulayarak** fethedilen bölgelerde halkın canını, malını ve inanç özgürlüğünü güvence altına almıştır. Böylece halkın Osmanlı yönetimine karşı direnmesi önlenmiş, isyanların çıkması engellenmiştir. İstimalet politikası sayesinde Osmanlı Devleti fethettiği topraklarda kısa sürede otorite kurmuş ve uzun süre kalıcı olmayı başarmıştır.

2. Soru

İşkân politikası nedir? Osmanlı Devleti bu politikayla hangi amaçlara ulaşmak istemiştir?

Cevap:

İşkân politikası, Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelere Türk ve Müslüman nüfusu yerleştirmesidir. Osmanlı Devleti bu politika ile fethedilen topraklarda güvenliği sağlamayı, bölgenin Osmanlı hâkimiyetine bağlılığını artırmayı ve kalıcı yönetim kurmayı amaçlamıştır. Ayrıca Türk-İslam kültürünün yayılması da hedeflenmiştir. Bu sayede fethedilen bölgelerde isyanlar azalmış ve Osmanlı yönetimi güçlenmiştir.

3. Soru

Millet sistemi nedir? Osmanlı Devleti'nde toplumsal düzenin sağlanmasına nasıl katkı sağlamıştır?

Cevap:

Millet sistemi, Osmanlı Devleti'nde farklı dinlere mensup toplulukların kendi dinî liderleri tarafından yönetilmesine dayanan bir yönetim anlayışıdır. Bu sistem sayesinde her millet kendi inançlarını özgürce yaşayabilmiştir. Osmanlı Devleti bu yöntemle farklı din ve milletleri zorla asimile etmemiş, hoşgörölü bir toplum yapısı oluşturmuştur. Millet sistemi, Osmanlı'da toplumsal barışı sağlamış ve uzun süre isyanların çıkmasını engellemiştir.

4. Soru

Tımar sistemi nedir? Bu sistemin Osmanlı Devleti'ne askerî ve ekonomik katkılarını açıklayınız.

Cevap:

Tımar sistemi, devlet arazilerinin gelirlerinin belirli hizmetler karşılığında askerlere ve memurlara verilmesidir. Bu sistem sayesinde Osmanlı Devleti hazineden para harcamadan düzenli bir ordu beslemiştir. Aynı zamanda tarım üretimi artmış, köylü korunmuş ve devletin ekonomik düzeni sağlanmıştır. Tımar sistemi Osmanlı'nın askerî gücünü ve ekonomik yapısını güçlendirmiştir.

5. Soru

Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinin nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

- Osmanlı Devleti'nin kısa sürede büyümesinde Bizans sınırında kurulması önemli rol oynamıştır.
- Bizans'ın zayıf olması fetihleri kolaylaştırmıştır.
- Güçlü padişahlar, düzenli ordu, adaletli yönetim anlayışı ve istimalet politikası Osmanlı'nın hızla büyümesini sağlamıştır.
- Ayrıca Osmanlı Devleti fethettiği bölgelerde halkın desteğini kazanarak kalıcı olmuştur.

6. Soru

İstanbul'un fethinin askerî ve siyasi nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

- İstanbul, Osmanlı topraklarının ortasında bulunarak devlet için büyük bir tehdit oluştuyordu.
- Bizans İmparatorluğu Avrupa devletlerini Osmanlı'ya karşı kıskırtıyordu.
- Ayrıca İstanbul, önemli ticaret yollarının merkezindeydi.
- Bu nedenlerle Osmanlı Devleti hem askerî güvenliği sağlamak hem de siyasi gücünü artırmak için İstanbul'u fethetmek istemiştir.

7. Soru

İstanbul'un fethinin Türk tarihi açısından sonuçlarını açıklayınız.

Cevap:

- ✓ İstanbul'un fethiyle Bizans İmparatorluğu sona ermiştir.
- ✓ Osmanlı Devleti imparatorluk hâline gelmiş ve başkent İstanbul olmuştur.
- ✓ Osmanlı Devleti'nin gücü ve saygınlığı artmış, devlet dünya siyasetinde önemli bir konuma gelmiştir.

8. Soru

İstanbul'un fethinin dünya tarihi açısından önemini açıklayınız.

Cevap:

- ✓ İstanbul'un fethiyle Orta Çağ kapanmış, Yeni Çağ başlamıştır.
- ✓ Bizans'tan Avrupa'ya giden bilim insanları Rönesans'ın gelişmesine katkı sağlamıştır.
- ✓ Ticaret yollarının değişmesi Coğrafi Keşifler'in hızlanmasına neden olmuştur.

9. Soru

Ankara Savaşı'nın Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Ankara Savaşı'nda Osmanlı Devleti Timur'a yenilmiştir. Bu yenilgi Osmanlı Devleti'nin otoritesini zayıflatmış ve Anadolu'daki siyasi birliği bozmuştur. Savaş sonrası Fetret Devri başlamış ve devlet dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır.

10. Soru

Fetret Devri nedir? Osmanlı Devleti için neden tehlikeli olmuştur?

Cevap:

Fetret Devri, Ankara Savaşı'ndan sonra Osmanlı şehzadeleri arasında yaşanan taht kavgaları dönemidir. Bu dönemde merkezi otorite zayıflamış, devlet dağılma tehlikesi yaşamıştır. Osmanlı Devleti ancak Çelebi Mehmet döneminde yeniden toparlanabilmiştir.

11. Soru

Çelebi Mehmet neden "Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu" olarak kabul edilir? Açıklayınız.

Cevap:

Çelebi Mehmet, Ankara Savaşı'ndan sonra başlayan Fetret Devri'ni sona erdirerek Osmanlı Devleti'nde yeniden siyasi birliği sağlamıştır. Şehzadeler arasındaki taht kavgalarını bitirmiş, devlet otoritesini güçlendirmiştir. Dağılma tehlikesi yaşayan Osmanlı Devleti'ni yeniden toparladığı için tarihçiler tarafından "Osmanlı Devleti'nin ikinci kurucusu" olarak kabul edilmektedir.

12. Soru

II. Murad döneminde Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'daki hâkimiyetini güçlendiren gelişmeleri açıklayınız.

Cevap:

II. Murad döneminde Varna ve II. Kosova savaşları kazanılmıştır. Bu savaşlar sayesinde Osmanlı Devleti Balkanlar'da kesin üstünlük sağlamıştır. Haçlı ordularının Osmanlı ilerleyişini durdurma çabaları başarısız olmuş, Balkanlar uzun süre Osmanlı hâkimiyetinde kalmıştır.

13. Soru

Osmanlı Devleti'nde düzenli ordunun kurulmasının fetihlere sağladığı katkıları açıklayınız.

Cevap:

Düzenli ordunun kurulması Osmanlı Devleti'nin askerî gücünü artırmıştır. Disiplinli ve sürekli bir ordu sayesinde fetihler planlı hâle gelmiş, savaşlarda başarı oranı yükselmiştir. Ayrıca düzenli ordu, fethedilen bölgelerde güvenliğin sağlanmasına da katkı sağlamıştır.

14. Soru

Osmanlı Devleti'nin Balkanlar'a yönelmesinin siyasi ve askerî nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

Bizans İmparatorluğu'nun zayıf durumda olması Osmanlı'nın Balkanlar'a ilerlemesini kolaylaştırmıştır. Balkanlar hem ekonomik olarak zengin hem de stratejik açıdan önemliydi. Ayrıca Avrupa'ya açılmak isteyen Osmanlı Devleti için Balkanlar önemli bir geçiş bölgesiydi.

15. Soru

Osmanlı Devleti'nde hoşgörü anlayışının fethedilen bölgelerde düzenin sağlanmasına katkısını açıklayınız.

Cevap:

Osmanlı Devleti, fethettiği bölgelerde halkın dinine, diline ve geleneklerine karışmamıştır. Bu hoşgörülü yönetim anlayışı sayesinde halk Osmanlı yönetimini benimsemiş ve isyanlar azalmıştır. Böylece Osmanlı Devleti fethettiği bölgelerde uzun süre kalıcı olmuştur.

16. Soru

İstanbul'un fethinin Osmanlı Devleti açısından askerî sonuçlarını açıklayınız.

Cevap:

İstanbul'un fethiyle Osmanlı Devleti stratejik bir savunma ve saldırı merkezine sahip olmuştur. Boğazlar Osmanlı kontrolüne geçmiştir. Bu durum Osmanlı'nın askerî gücünü artırmış ve devletin güvenliğini sağlamıştır.

17. Soru

Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'un fethinden sonra yaptığı imar faaliyetlerinin önemini açıklayınız.

Cevap:

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u camiler, medreseler, saraylar ve çarşılarla yeniden imar etmiştir. Şehrin nüfusunu artırmak için farklı toplulukları İstanbul'a yerleştirmiştir. Bu çalışmalar İstanbul'u Osmanlı Devleti'nin siyasi, kültürel ve ekonomik merkezi hâline getirmiştir.

18. Soru

Coğrafi Keşifler'in Osmanlı Devleti üzerindeki ekonomik etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Coğrafi Keşifler sonucunda ticaret yolları Osmanlı toprakları dışına kaymıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nin ticaretten elde ettiği gelirlerin azalmasına neden olmuştur. Akdeniz limanlarının önemi azalmış, Osmanlı ekonomisi olumsuz etkilenmiştir.

19. Soru

Rönesans ve Reform hareketlerinin Avrupa ve Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini karşılaştırarak açıklayınız.

Cevap:

Rönesans ve Reform hareketleri Avrupa'da bilimsel düşüncenin gelişmesini ve kilise baskısının azalmasını sağlamıştır. Avrupa devletleri ilerlerken Osmanlı Devleti bu gelişmeleri yeterince takip edememiştir. Bu durum Osmanlı'nın Avrupa karşısında geri kalmasına yol açmıştır.

20. Soru

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'ni ekonomik ve toplumsal açıdan neden olumsuz etkilediğini açıklayınız.

Cevap:

Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da seri üretime geçilmiş, ucuz ve kaliteli mallar üretilmiştir. Osmanlı Devleti sanayileşemediği için bu mallarla rekabet edememiştir. El sanatları zarar görmüş, Osmanlı pazarı Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiştir. Bu durum hem ekonomiyi hem de toplum yapısını olumsuz etkilemiştir.

21. Soru

İskân politikası nedir? Osmanlı Devleti bu politikayı hangi amaçlarla uygulamıştır? Açıklayınız.

Cevap:

İskân politikası, Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklara Türk ve Müslüman nüfusu yerleştirmesidir. Osmanlı Devleti bu politika ile fethedilen bölgelerde güvenliğini sağlamayı, Osmanlı hâkimiyetini kalıcı hâle getirmeyi ve bölgedeki isyan ihtimalini azaltmayı amaçlamıştır. Ayrıca Türk-İslam kültürünün yayılması ve ekonomik hayatın canlandırılması da iskân politikasının önemli hedefleri arasında yer almıştır.

22. Soru

Millet sistemi Osmanlı Devleti'nde hangi ihtiyaçtan doğmuştur? Bu sistemin çok uluslu yapının korunmasına katkısını açıklayınız.

Cevap:

Osmanlı Devleti çok uluslu ve çok dinli bir yapıya sahip olduğu için farklı toplulukları bir arada yönetme ihtiyacı duymuştur. Millet sistemi bu ihtiyaçtan doğmuştur. Bu sistem sayesinde her millet kendi dinî lideri tarafından yönetilmiş ve inanç özgürlüğü korunmuştur. Böylece toplumsal huzur sağlanmış ve devletin bütünlüğü uzun süre korunmuştur.

23. Soru

Tımar sisteminin Osmanlı Devleti'nde devlet otoritesinin güçlenmesine katkılarını açıklayınız.

Cevap:

Tımar sistemi sayesinde Osmanlı Devleti, merkezi otoriteyi güçlendirmiştir. Devlet, asker ve memurların maaşını doğrudan hazineden ödememiştir. Toprakların düzenli işletilmesi sağlanmış, köylü korunmuş ve üretim artmıştır. Böylece hem askerî hem de ekonomik düzen sağlanmıştır.

24. Soru

Osmanlı Devleti'nin fethettiği bölgelerde kalıcı olmasında istimalet ve iskân politikalarının birlikte uygulanmasının etkilerini açıklayınız.

Cevap:

İstimalet politikası halkın Osmanlı yönetimine alışmasını sağlarken, iskân politikası Osmanlı hâkimiyetini güçlendirmiştir. Bu iki politika birlikte uygulanarak fethedilen bölgelerde hem halk desteği kazanılmış hem de güvenlik sağlanmıştır. Böylece Osmanlı Devleti uzun süre kalıcı olmayı başarmıştır.

25. Soru

Coğrafi Keşifler'in Avrupa devletleri ve Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini karşılaştırarak açıklayınız.

Cevap:

Coğrafi Keşifler sonucunda Avrupa devletleri yeni ticaret yolları ve zenginlikler elde etmiştir. Bu durum Avrupa ekonomisini güçlendirmiştir. Osmanlı Devleti ise eski ticaret yollarının önemini kaybetmesi nedeniyle ekonomik olarak olumsuz etkilenmiştir. Avrupa zenginleşirken Osmanlı ekonomik açıdan zayıflamıştır.

26. Soru

Rönesans hareketlerinin Avrupa'da bilim, sanat ve düşünce hayatına etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Rönesans ile birlikte Avrupa'da akıl ve bilim ön plana çıkmıştır. Sanat, edebiyat ve bilim alanlarında büyük ilerlemeler yaşanmıştır. Kilise baskısı azalmış, özgür düşünce gelişmiştir. Bu gelişmeler Avrupa'nın ilerlemesini hızlandırmıştır.

27. Soru

Reform hareketlerinin Osmanlı Devleti üzerindeki dolaylı etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Reform hareketleriyle Avrupa'da mezhep birliği bozulmuştur. Bu durum Osmanlı Devleti'ndeki gayrimüslimler üzerindeki kilise baskısını azaltmıştır. Osmanlı Devleti, farklı mezheplere hoşgörülü yaklaşarak bu durumu kendi lehine çevirmiştir.

28. Soru

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı Devleti'nde üretim ve ticaret hayatını nasıl etkilediğini açıklayınız.

Cevap:

Sanayi İnkılabı ile Avrupa'da fabrikalarda seri üretime geçilmiştir. Osmanlı Devleti bu üretimle rekabet edememiştir. El emeğine dayalı üretim zarar görmüş, Osmanlı pazarı Avrupa mallarıyla dolmuştur. Bu durum Osmanlı ekonomisini zayıflatmıştır.

29. Soru

Sanayi İnkılabı'nın Osmanlı toplum yapısı üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Sanayi İnkılabı sonrası Osmanlı'da işsizlik artmış, yerli üreticiler zarar görmüştür. Şehirlerde sosyal sorunlar ortaya çıkmış ve ekonomik dengesizlikler artmıştır. Bu durum toplumsal yapıyı olumsuz etkilemiştir.

30. Soru

Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'nde siyasi ve toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini açıklayınız.

Cevap:

Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik düşüncesi Osmanlı Devleti'ndeki azınlıkları etkilemiştir. Azınlık isyanları artmış ve Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısı zarar görmüştür. Bu durum Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecini hızlandırmıştır.

31. Soru

Aydınlanma Çağı'nın ortaya çıkış nedenlerini ve bu düşünce hareketinin Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Aydınlanma Çağı, Avrupa'da akıl ve bilimin ön plana çıkmasıyla ortaya çıkmıştır. İnsanların sorgulayan ve eleştirel düşünmeye başlaması bu dönemin temel özelliğidir. Aydınlanma düşüncesi Osmanlı Devleti'ni doğrudan etkilememiş olsa da özgürlük, eşitlik ve hukuk anlayışları Osmanlı'daki yenileşme hareketlerine ilham vermiştir. Tanzimat ve Islahat Fermanları bu etkinin sonuçları arasında yer alır.

32. Soru

Lale Devri'nin Osmanlı yenileşme tarihinde neden önemli bir dönem olduğunu açıklayınız.

Cevap:

Lale Devri, Osmanlı Devleti'nin Batı'yı örnek almaya başladığı ilk dönemdir. Bu dönemde Avrupa'ya elçiler gönderilmiş, matbaa kurulmuş ve kültürel yenilikler yapılmıştır. Lale Devri, Osmanlı Devleti'nin modernleşme sürecinin başlangıcı olarak kabul edilir.

33. Soru

Osmanlı Devleti'nde matbaanın kurulmasının eğitim ve kültür hayatına etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Matbaanın kurulmasıyla kitapların çoğaltılması hızlanmıştır. Bilgi daha geniş kitlelere ulaşmış, eğitim ve kültür alanında gelişmeler yaşanmıştır. Okuma yazma oranı artmış ve düşünce hayatı canlanmıştır.

34. Soru

Osmanlı Devleti'nde yapılan yeniliklere karşı çıkan kesimlerin bu tepkilerinin nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

Yenilikler, geleneksel düzeni bozacağı düşüncesiyle bazı kesimler tarafından tehdit olarak görülmüştür. Özellikle çıkarlarını kaybetmek istemeyen gruplar yeniliklere karşı çıkmıştır. Bu durum yenileşme hareketlerini zorlaştırmıştır.

35. Soru

Osmanlı Devleti'nin yenileşme hareketlerine yönelmesinin temel nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

Osmanlı Devleti, Avrupa karşısında askerî ve ekonomik olarak geri kaldığını fark etmiştir. Savaşlardaki yenilgiler, ekonomik sorunlar ve toprak kayıpları yenilik yapmayı zorunlu hâle getirmiştir.

36. Soru

Osmanlı Devleti'nin çok uluslu yapısının yönetim açısından oluşturduğu zorlukları açıklayınız.

Cevap:

Farklı dil, din ve kültürlere sahip toplulukların bir arada yönetilmesi zordur. Milliyetçilik düşüncesinin yayılmasıyla birlikte isyanlar artmış ve devletin yönetimi daha da zorlaşmıştır.

37. Soru

Osmanlı Devleti'nde hoşgörü anlayışının toplumsal barışa katkılarını açıklayınız.

Cevap:

Osmanlı Devleti, farklı din ve milletlere karşı hoşgörü bir yönetim anlayışı benimsemiştir. Bu sayede toplumda barış ve huzur ortamı sağlanmış, farklı topluluklar uzun süre bir arada yaşayabilmıştır.

38. Soru

Osmanlı Devleti'nin uzun süre ayakta kalmasında adalet anlayışının rolünü açıklayınız.

Cevap:

Adaletli yönetim anlayışı sayesinde halk devlete güven duymuştur. Devletin kanunlara dayalı yönetimi, toplum düzeninin korunmasına ve Osmanlı Devleti'nin uzun süre varlığını sürdürmesine katkı sağlamıştır.

39. Soru

Osmanlı Devleti'nin üç kıtaya yayılmasının dünya tarihi açısından önemini açıklayınız.

Cevap:

Osmanlı Devleti'nin Asya, Avrupa ve Afrika'da topraklara sahip olması, onu dünya siyasetinde güçlü bir devlet hâline getirmiştir. Ticaret yolları üzerinde söz sahibi olmuş ve uluslararası ilişkilerde etkili olmuştur.

40. Soru

Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesinde etkili olan iç ve dış faktörleri açıklayınız.

Cevap:

İç faktörler arasında yönetim bozuklukları, ekonomik sorunlar ve yeniliklere karşı direnç yer alır. Dış faktörler ise milliyetçilik hareketleri, Avrupa devletlerinin baskıları ve savaşlardır. Bu etkenler Osmanlı Devleti'nin zayıflamasına neden olmuştur.

41. Soru (Yerleşme)

İnsanların yerleşme yeri seçerken dikkate aldıkları doğal faktörleri açıklayınız. Bu faktörlerin yerleşmeler üzerindeki etkilerini örneklerle anlatınız.

Cevap:

İnsanlar yerleşme yeri seçerken **su kaynaklarına yakınlık, iklim, yer şekilleri ve verimli topraklar** gibi doğal faktörleri dikkate alırlar.

Su kaynakları yaşamın devamı için gereklidir. Ilıman iklim tarımı ve ulaşımı kolaylaştırır. Düz ve verimli ovalar yerleşmeyi teşvik ederken dağlık ve engebeli alanlar yerleşmeyi zorlaştırır. Bu nedenle yerleşmeler genellikle akarsu kenarlarında ve ovalarda yoğunlaşmıştır.

42. Soru (Anadolu'da Yerleşme)

Anadolu'nun tarih boyunca önemli bir yerleşim alanı olmasının nedenlerini doğal ve beşerî faktörler açısından açıklayınız.

Cevap:

Anadolu'nun verimli topraklara, su kaynaklarına ve uygun iklim şartlarına sahip olması doğal faktörlerdir. **Asya ile Avrupa arasında köprü konumunda bulunması, ticaret yolları üzerinde yer alması ve stratejik önemi** ise beşerî faktörlerdir. Bu özellikler Anadolu'yu tarih boyunca birçok uygarlık için cazip bir yerleşim alanı hâline getirmiştir.

43. Soru (Nüfus)

Nüfusun bir bölgede yoğun ya da seyrek olmasını etkileyen doğal ve beşerî faktörleri açıklayınız.

Cevap:

İklim, yer şekilleri ve su kaynakları nüfus dağılımını etkileyen doğal faktörlerdir. **Sanayi, ulaşım, eğitim ve iş imkânları** ise beşerî faktörlerdir. Bu nedenle sanayinin geliştiği, ulaşımın kolay olduğu bölgelerde nüfus yoğun; dağlık ve sert iklimli bölgelerde nüfus seyrektir.

44. Soru (Türkiye'de Nüfus Dağılışı)

Türkiye'de nüfusun batı bölgelerde yoğun, doğu bölgelerde daha seyrek olmasının nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

Batı bölgelerde sanayi, ulaşım ve iş imkânları gelişmiştir. İklim daha ılımandır ve yaşam koşulları daha elverişlidir. Doğu bölgelerde ise dağlık arazi, sert iklim koşulları ve sınırlı ekonomik faaliyetler nüfusun seyrek olmasına neden olmuştur.

45. Soru (Göç)

Göç nedir? İnsanların göç etmesine neden olan itici ve çekici faktörleri açıklayınız.

Cevap:

Göç, insanların çeşitli nedenlerle yaşadıkları yerden başka bir yere taşınmasıdır. İşsizlik, doğal afetler, güvenlik sorunları ve yetersiz yaşam koşulları itici faktörlerdir. İş imkânları, eğitim olanakları, daha iyi sağlık hizmetleri ve yaşam koşulları ise çekici faktörlerdir.

46. Soru (Göçün Sonuçları)

Göçlerin hem göç veren yerler hem de göç alan yerler üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Göç veren yerlerde nüfus azalır, ekonomik faaliyetler zayıflar ve üretim düşer. Göç alan yerlerde ise nüfus artar, konut, ulaşım ve altyapı sorunları ortaya çıkabilir. Aynı zamanda kültürel çeşitlilik artar.

47. Soru (Doğal Faktörler)

İklim ve yer şekillerinin ekonomik faaliyetler üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Ilıman iklime sahip bölgelerde tarım ve turizm gelişmiştir. Dağlık ve engebeli alanlarda ulaşım zor olduğu için sanayi ve tarım sınırlıdır. Düz ve verimli alanlar tarım ve yerleşme için daha uygundur.

48. Soru (Beşerî Faktörler)

Sanayi ve ulaşımın yerleşme ve nüfus dağılışı üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Sanayi ve ulaşımın geliştiği bölgelerde iş imkânları artar. Bu durum nüfusun bu bölgelerde yoğunlaşmasına neden olur. Büyük şehirlerin gelişmesinde sanayi ve ulaşım önemli rol oynamıştır.

49. Soru (Anadolu'da İlk Yerleşmeler)

Anadolu'da ilk yerleşim yerlerinin genellikle hangi özelliklere sahip bölgelerde kurulduğunu açıklayınız.

Cevap:

İlk yerleşmeler genellikle akarsu kenarlarında, verimli ovalarda ve iklimi elverişli bölgelerde kurulmuştur. Bu alanlar tarım, hayvancılık ve yaşam için uygun şartlar sunduğu için tercih edilmiştir.

50. Soru (Genel Değerlendirme – Yazılıdan Çıkabilir)

Doğal ve beşerî faktörlerin birlikte yerleşme ve nüfus dağılışı üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Doğal faktörler yerleşmenin temelini oluşturur. Beşerî faktörler ise bu yerleşmelerin gelişmesini sağlar. Örneğin iklimi uygun bir bölgede sanayi ve ulaşım geliştiğinde nüfus yoğunluğu daha da artar. Bu nedenle yerleşme ve nüfus dağılışı doğal ve beşerî faktörlerin birlikte etkisiyle şekillenir.

51. Soru (Yerleşme – Tarihî Süreç)

Yerleşik hayata geçilmesinin insan yaşamında meydana getirdiği değişiklikleri açıklayınız.

Cevap:

Yerleşik hayata geçilmesiyle birlikte insanlar tarım yapmaya başlamış, sürekli yaşam alanları oluşturmuştur. Köyler ve şehirler kurulmuş, nüfus artmıştır. Üretim artmış, iş bölümü ve toplumsal düzen ortaya çıkmıştır. Bu durum medeniyetlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır.

52. Soru (Yerleşme – Ekonomi)

Tarım faaliyetlerinin yerleşme yerlerinin oluşmasındaki rolünü açıklayınız.

Cevap:

Tarım yapılabilmesi için verimli topraklar ve su kaynakları gereklidir. Bu nedenle insanlar tarıma elverişli alanlarda yerleşmiştir. Tarım, insanların geçim kaynağı olmuş ve yerleşmelerin sürekliliğini sağlamıştır.

53. Soru (Nüfus – Ekonomik Faaliyetler)

Nüfusun ekonomik faaliyetler üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Nüfusun fazla olduğu bölgelerde iş gücü artar ve ekonomik faaliyetler çeşitlenir. Sanayi, ticaret ve hizmet sektörü gelişir. Nüfusun az olduğu bölgelerde ise ekonomik faaliyetler sınırlı kalır.

54. Soru (Nüfus Artışı)

Nüfus artışının bir ülke için olumlu ve olumsuz yönlerini açıklayınız.

Cevap:

Nüfus artışı iş gücünü artırarak üretimi ve ekonomiyi güçlendirebilir. Ancak kontrolsüz nüfus artışı işsizlik, konut sıkıntısı ve çevre sorunlarına yol açabilir. Bu nedenle nüfus artışının dengeli olması gerekir.

55. Soru (Göç – Türkiye)

Türkiye'de kırsal kesimden kentlere göçün nedenlerini açıklayınız.

Cevap:

Kırsal kesimde iş imkânlarının sınırlı olması, tarımda makineleşme ve gelir yetersizliği göçü artırmıştır. Kentlerde sanayi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin gelişmiş olması insanları şehirlere çekmiştir.

56. Soru (Göç – Sosyal Hayat)

Göçlerin toplum yapısı ve kültürel yaşam üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Göçler kültürel çeşitliliği artırır. Farklı gelenek ve yaşam biçimleri bir araya gelir. Ancak plansız göç sosyal uyum sorunlarına ve şehirlerde düzensiz yapılaşmaya neden olabilir.

57. Soru (Doğal Faktörler – Afet)

Doğal afetlerin yerleşme yerleri üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Deprem, sel ve heyelan gibi doğal afetler yerleşmeleri olumsuz etkiler. Can ve mal kayıplarına neden olur. Bu nedenle yerleşme yerleri seçilirken doğal afet riski dikkate alınmalıdır.

58. Soru (Beşerî Faktörler – Planlama)

Yerleşme alanlarının planlı olmasının toplumsal yaşama katkılarını açıklayınız.

Cevap:

Planlı yerleşmeler ulaşım, altyapı ve çevre düzeni açısından avantaj sağlar. Yaşam kalitesi artar, trafik ve çevre sorunları azalır. Bu durum toplumsal düzeni olumlu etkiler.

59. Soru (Türkiye – Genel Değerlendirme)

Türkiye'nin coğrafi konumunun yerleşme ve nüfus dağılışı üzerindeki etkilerini açıklayınız.

Cevap:

Türkiye'nin Asya ile Avrupa arasında yer alması ulaşım ve ticareti geliştirmiştir. Kıyı bölgelerde iklimin elverişli olması nüfusun bu alanlarda yoğunlaşmasına neden olmuştur. İç kesimlerde ise nüfus daha seyrek.

60. Soru (Genel – Yazılıdan Çok Muhtemel)

Yerleşme, nüfus ve göç konularının birbiriyle olan ilişkisini açıklayınız.

Cevap:

Yerleşme yerleri nüfusun dağılışı belirler. Nüfus artışı ve iş imkânları göçleri etkiler. Göçler ise yeni yerleşme alanlarının oluşmasına veya mevcut yerleşmelerin büyümesine neden olur. Bu üç unsur birbirini sürekli etkileyen bir bütün oluşturur.

61. Soru

Osmanlı Beyliği'nin kurulduğu coğrafi konumun, kısa sürede büyümesine sağladığı stratejik avantajlardan iki tanesini yazınız.

Cevap:

- Bizans sınırında bir "uç beyliği" olarak kurulması (Gaza ve cihat imkanı).
- Ticaret yolları üzerinde bulunması ve Bursa, İznik gibi zengin merkezlere yakınlığı.

62. SORU

Avrupa'da gerçekleşen Coğrafi Keşifler sonucunda yeni ticaret yollarının (Ümit Burnu gibi) bulunması, Osmanlı Devleti'ni ekonomik olarak nasıl etkilemiştir? Açıklayınız.

Cevap:

Coğrafi Keşifler

63. SORU

Sanayi İnkılabı'nın ekonomide ve toplum hayatında meydana getirdiği değişiklikleri açıklayınız.

Cevap:

Ekonomide el emeğine dayalı üretim yerini makineleşmiş üretime bırakmıştır. Toplum hayatında şehirleşme artmış, işçi sınıfı ortaya çıkmıştır.

64. SORU

Lale Devri'nde matbaanın getirilmesi ve Avrupa'ya geçici elçilerin gönderilmesi, Osmanlı Devleti'nin hangi alanda değişim yaşamak istediğinin kanıtıdır? Nedenini belirtiniz.

CEVAP:

- ✓ Kültürel ve Teknik
- ✓ Diplomatik alanlarda değişim yaşanmak istenmiştir.
- ❖ Matbaa ile bilgi yayılımı hızlanmış, elçilerle Avrupa'daki gelişmeler yakından takip edilerek Batılılaşma süreci başlatılmıştır.

65. SORU

Osmanlı Devleti, uzun yıllar boyunca farklı kültürlerle etkileşim içinde olmuş ve zengin bir sanat anlayışı geliştirmiştir. Mimari eserler, süsleme sanatları, edebiyat ve musiki Osmanlı kültürünün önemli unsurları arasında yer almıştır. Osmanlı kültür ve sanat anlayışına iki örnek vererek bu eserlerin özelliklerini açıklayınız.

CEVAP:

Mimari: Camiler, külliye (Mimar Sinan eserleri)

Süsleme sanatları: Hat, tezhip, çini

66. SORU

XVII. yüzyılda yaşamış büyük Türk seyyahıdır. Yaklaşık elli yıl süren gezilerini 10 ciltlik "Seyahatname" adlı eserinde anlatmıştır. Yukarıdaki açıklamada hakkında bilgi verilen ünlü Türk seyyahı kimdir? Yazınız.

Cevap

Evliya Çelebi

67. SORU

Osmanlı Devleti'nin fetih siyasetinde önemli bir yeri olan İskan Politikası, İstimalet Politikası, Gaza ve Cihat Politikalarının ne olduğunu birer cümle ile açıklayınız.

Cevap:

İskan Politikası: Osmanlı Devleti'nin fethedilen bölgelerde kalıcılığı sağlamak amacıyla Türk nüfusu bu bölgelere yerleştirme uygulamasıdır.

İstimalet Politikası: Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerdeki halka adaletli ve hoşgörülü davranarak onların Osmanlı yönetimine bağlılığını sağlamayı amaçlayan politikadır.

Gaza ve Cihat Politikası: Osmanlı Devleti'nin fetihlerini dinî bir amaç doğrultusunda yapmasını ve İslam'ı yaymayı hedefleyen anlayıştır.

68. SORU

Sanayi İnkılabı'nın ekonomide ve toplum hayatında meydana getirdiği değişiklikleri nelerdir?

CEVAP

Ekonomideki Değişiklikler	Toplum Hayatındaki Değişiklikler
El emeğine dayalı üretimden makineleşmiş üretime geçildi. Fabrikalar kuruldu, seri üretim arttı ve maliyetler düştü.	Kırdan kente göç hızlandı, şehir nüfusu arttı. İşçi sınıfı ortaya çıktı ve çalışma koşulları değişti.

69. SORU

Geçmişten günümüze yerleşmeyi etkileyen doğal ve beşerî faktörleri açıklayınız.

Doğal Faktörler	Beşerî Faktörler
✓ iklim, ✓ yer şekilleri ve ✓ su kaynaklarıdır	✓ tarım, ✓ sanayi, ✓ ulaşım ve ticarettir.